

שכלנו שמחייב בן. אם לא
שמים מארץ, בן גבהו
מחשבותי ממחשבותיכם,
הוא וברוך שמו בהם הוא
והנזהר בהן לקימן בשביל
זוא לעשות רצונו יתברך,
שעור וערך. ולהפוך חס
רות שלמעלה ושלפני אור
שמותיו ברוך הוא,
ל (מכות כג:) ומה דם
זה בו הפורש ממנו מקבל
בשביל שהשכל מחייב בן
יתברך על זה, כי לא
זיו יתברך. ועל בן אינם
בשביל מצותיו יתברך.
נו יתברך אשר אין שום
מו פרה ארמה וכדומה,
ז ויראה גדולה עוד יותר
זיכר מצינו דעתו וחכמתו
אנושי יכול להשיג כלל
זם המכונה, ורק אלהים
את מקומה. ועל בן מה
יתברך, גדלותו וחכמתו
ואין חקר לתבונתו,
והבה על אהבה ודבקות
בזה ויראה ופחד לומר
מעשה אלהינו.

ורשעי ופושעי ישראל
מאמינים בחקי אלהים
ותורה נתנה לפי שכל
אינם אלא לפי שהשכל
ימין את משפטי התורה
שכן ראוי להיות, אבל
א יתברך שהוא אמר
זי התורה שאין שכל
ז, פוקרים בה' ומולוילים

ומזנין את ישראל לשאל מה טעם יש בהן
(רש"י חפ"ט י"ב), וסוכרים אשר אם אין בן
שכלם משיג טעם לזה, מה יוכל להיות בזה
איזה טעם וסכר, וכזה הם כופרים
בהשגחתו ובאלהותו ובה גדלו וחכמתו,
לספר שחם וחלילה אין בברכי התורה טעם
יותר ממה שהם מבינים.

ובזה יש מוסר השכל אל אלו החכמים
בעיניהם, ודוכרים על צדיק עתק
בנאות וכו', אם רואים איזה דבר בעצדיק יסוד
עולם מצדיקי דורם וזמנם שנראה להם לעול,
או ימלא פיהם שחוק בברכי גדלה ולשון הרע
ולצנות, ולדבר עליו בשער בת רבים בברכי
התול. ואפלו בכשרי ישראל נמצא לפעמים
מדה גרועה זו, שהוא חכם בעיניו ומבין
ועומד על דעתו, שבאשר נראה לו שלא טוב
דרך הצדיק הזה, ימלא פיהו מרמה בלשון
מדרגת גדולות, לדבר עליו דברים אשר לא
בן. ואינו נותן על לבו לומר אולי השגת שכל
וחכמת הצדיק הזה גדולה מחכמתו ושכלו,
ומבין יותר ממנו, ויודע אשר בזה נכון וראוי
לעשות, לא כמו ששכלו סובל ומבין. ועל בן
אמרו חכמינו זכרונם לברכה (סנהדרין קי.) כל
המהרהר אחרי רבו, כאלו מהרהר אחרי
השכינה. ולכאורה איד דמו חכמינו ז"ל בשר
ודם אל אלהינו ברוך הוא, לומר שהמהרהר
אחר זה כאלו אחרי זה. ואמנם באמת הכל
אחד, כי מיד שאדם עומד על דעתו וחכמתו
וסוכר שאין שכל אחר מבלעדו. ומה שהוא
אינו מבין ודאי ששום אחר לא יבין את זאת.
ודאי קרוב הוא להרהר אחרי הנהגות האל
יתברך ברוך הוא גם בן, שמיד באשר ידמה
לו שזה אינו נכון לפי בן שכלו, לא יאמר כי
חכמת אלהים גדולה מחכמתו, רק ידמה לו
חס וחלילה וחלילה. ועל בן אמרו חכמינו ז"ל
ומביאה הרמב"ם ז"ל בסוף הלכות טמאת

צרעת זה לשונו: וזהו דרך ישיבת הלצים
הרשעים בתחלה מרפין דברי הבאי, בענין
שנאמר (קהלת ב, ה) וקול כסיל ברב דברים,
ומתוך כך באין לספר בגנות הצדיקים, בענין
שנאמר (דברי הימים ב, לו, טז) ויהיו מלעיכים
כו', ומתוך כך באין לדבר באלהים וכופרים
בעקר, בענין שנאמר (מלכים ב, י, ט) ויחפאו
בני ישראל דברים אשר לא בן על ה'
אלהיהם. ודרי הוא אומר (תהלים עג, ט) שתו
בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ, מי גרם
להם לשית בשמים פיהם ולשונם שהלכה
תחלה בארץ כו' עד כאן לשונו.

ועל בן מנו חכמינו ז"ל (אבות ה, ו) בארבעים
ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם.
אמונת חכמים. כלומר שצריכין להאמין
בחכמי ישראל, אפלו אם רואין בהם דבר
שנראה שלא בן הוא לפי שכלנו, צריך
להאמין שבדאי הוא בתורה עושה, ואף לפי
שחכמתו ושכלו ויראתו את פני ה', גדלה
מחכמתנו, על בן אין אנו מבינים עשיתו. כי
ודאי אם אחד יראה לחכם מחכמי ישראל
שעוסק בתורה ותפלה מעטף בטלית ותפלין
כל היום וכל הלילה, ומתענה ונוהג
בפרישות, לזה אין צריך אמונה להאמין כי
צדיק הוא, כי עיניו תראינה זאת בחוש, ולא
היו צריכין להזהיר את זה בתורת אמונה. אך
עקר אמונת חכמים הוא, להאמין בו אף
שרואה ממנו דבר שנראה לו שאינו בן לפי
שכלו, זאת ישים אל לבו לומר הלא כמה
וכמה אלפי אלפים דרכים שאנו רואין
מהנהגתו והשגחתו יתברך, שאין אנו מבינים
אותם כלל, כמו בהצלחת מעשה הרשעים
בעולם ובירידת בשרי ישראל מטה מטה. ואף
כי אנו מאמינים כי הצור תמים פעלו וגו' אל
אמונה ואין עול וגו' (דברים לב, ד), וחכמתו
יתברך גדלה מכל חכמתנו ושכלנו. בן

THE "COMMON-SENSE" REBELLION AGAINST TORAH AUTHORITY (1973)

Jews defer only to recognized Torah scholars in the interpretation of Jewish Law. Today, many individuals claim the right to exercise their own common sense in determining the relevance and format of contemporary Judaism, despite the fact that they are hardly Biblical and Talmudic scholars. Synagogue ritual committees and popular magazine articles debate the continued usefulness of various religious practices and explore the possibilities of reformulating Judaism in line with modern thought. These self-styled "*poskim*" concede their lack of formal training in Jewish texts and sources, but they insist nonetheless on their right to decide fundamental religious questions on the basis of "common sense."

This is not a recent phenomenon. It dates back to the earliest period of Jewish history, to the very generation which received the Torah at Mt. Sinai. Not very long after that event, the Torah (Num. Chap. 16) relates, Korah led a rebellion against Moses and *Hazal* imply that he sought to replace Moses as the teacher and leader of Israel. Korah publicly challenged the halakhic competency of Moses and ridiculed his interpretations of Jewish law as being contrary to elementary reason. Citing the *Tanḥuma*, Rashi records the following clever ploy of Korah:

What did he do? He assembled two-hundred and fifty distinguished men and women . . . and he attired them in robes

139

קמו חפץ חיים יתרו על התורה

כל הנוגע בחר מות יומת. (י"ט יב)

ומה אם החר שאין בו דעת ואיננו מרגיש כלום, מכ"כ נתקדש ע"י קבלת התורה עד שהוזהרו כל ישראל מנגוע בקצהו, ומעכשיו ק"ו למי שנוגע ופוגע בכבודו של תלמיד חכם, שלמד את התורה גופא, שיש בו דעת ומרגיש בעלכון, עאכ"כ שהנוגע בו כנוגע בבבת עינו ג.

ח"ס ספר חסידים
ידבר משכ אל ראשי המטות ל בני ישראל לאמר
זה הדבר אשר לוח ה', ויל כי משכ דבר
ל בני על ראשי המטות שיגילו בני ישראל ענאם
לאמר על דברת ראשי המטות זה הדבר אשר לוח ה',
ויל כי כל היואל מפי השופט, ויכח צעני עם ה'
כאלו ה' ליוכו לעשות כן כי מסתמח רוח ה' נוססה
ברועה לאן קדשים וק"ל. [תקס"ג].

מצוח מילה מוטלת בעיקרה על האדם הנימול; אלא שכיון שאין לו דעת
הסילו את המצוה על האב למול את בנו. וכאן רמוז יסוד גדול
דהמצוה הראשונה שהאדם עושה בימי חייו אינה נעשית על פי שכלו,
רק כפי מה שקבלנו מאבותינו דור אחר דור. ומצוה זו נקראת בריתו
של אברהם אבינו, כי הוא היה הראשון בקיומה ואנו קבלנו ממנו דור
אחר דור, והיא הכנה לכל התורה. ולכן נקראים ישראל צאנו של הקב"ה
דכמו הצאן אינו יודע בעצמו מאומה, והולך רק למקום שהרועה מוליכו,
והרועה בודאי מוליכו למרעה טוב ויפה, וכאשר כבשה אחת נוטה מהדרך
שהרועה מוליכה - אינו טוב לה, כן צריכים אנו לדעת שהדרך הטובה
בשבילנו היא מה שיגיד לנו רוענו בחורה"ק, ולא מה שנראה לנו
בשכלנו.

ספר
החסידות
502
ח"א